

Pöllöselvitys

JULKINEN

Haitinkankaan tuuli- ja aurinkovoimahanke, Karvia

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksen liite 20

Elements Suomi Oy

27.6.2024

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksen liite 20

Elements Suomi Oy

Sisällys

1 Johdanto 3

2 Kohdelajisto..... 3

3 Menetelmät 4

4 Tulokset 4

5 Epävarmuustekijät..... 6

6 Johtopäätökset..... 6

Lähteet 7

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksen liite 20

Elements Suomi Oy

1 Johdanto

Tämä pöllölajistonselvitys on tehty Karvialle sijaitsevan Haitinkankaan alueelle suunniteltua tuulivoima- ja aurinkovoimahanketta varten. Selvityksen on suunniteltu tulevan osaksi ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Yleisesti maankäyttöön liittyvät hankkeet voivat vaikuttaa pöllölajistoon pirstoessaan lajien kulkuyhteyksiä tai elinympäristöjä. Myös ihmisen lisääntyvä toiminta hankealueella voi heikentää pöllölajien mahdollisuutta käyttää ympäristöä vähentämällä ns. hiljaisia/hiljaisempia alueita. Lisääntyvä ihmistoiminta alueella voi aiheuttaa muun muassa melua, joka puolestaan voi karkottaa lajeja etäämmälle toiminnasta.

Selvityksellä pyrittiin saamaan yleiskuva alueella esiintyvistä pöllölajistosta sekä sanallinen arvio niiden runsaudesta. Selvitys suoritettiin erillisellä kahdella kuuntelukerralla. Lisäksi tarkastelussa on otettu huomioon kanalinurportissa esitetyt erilliset kuuntelukerrat sekä pesimälintuselvityksessä tehdyt yölliset kierrot alueella, joissa pyrittiin havaitsemaan kerjäävien pöllöjen maastopoikasten ääniä.

Työn toteuttivat:

- Teemu Mäkinen FM (akvaattiset tieteet). Teemulla on noin viiden vuoden kokemus vastaavan kaltaisista luontoselvityksistä.
- Samuli Lehikoinen FM (eläinekologia). Samulilla on noin 20 vuoden kokemus erilaisista luontoselvityksistä.

2 Kohdelajisto

Tässä raportissa tarkastellaan tuulivoimapuiston ja aurinkovoimapuiston hankealueella ja sen välittömässä läheisyydessä maastotöiden ja paikkatietoaineistojen yhteydessä esille tulleiden pöllölajien esiintymistä. Kustakin havaitusta lajista tuloksissa on esitetty suomenkielisen nimen lisäksi tieteellinen nimi ja uhanalaisluokitus ja suojelustatus.

Laji	Tieteellinen nimi	Äänen kuuluvuus (m)	Pesimäkannan parimäärä keskimäärin (vaihteluväli)
Huuhkaja	<i>Bubo bubo</i>	1500–4000	940 (850–1100)
Hiiripöllö	<i>Surnia ulula</i>	1000	3500 (300–7200)
Varpuspöllö	<i>Glaucidium passerinum</i>	500–1000	3500 (2700–4200)
Lehtopöllö	<i>Strix aluco</i>	2000–3000	1200 (1000–1400)
Viirupöllö	<i>Strix uralensis</i>	2000	3100 (2700–3700)
Lapinpöllö	<i>Strix nebulosa</i>	400	600 (500–900)
Sarvipöllö	<i>Asio otus</i>	500–1000	1500 (900–2000)
Suopöllö	<i>Asio flammea</i>	1000	7000 (500–14000)
Helmipöllö	<i>Aegolius funereus</i>	3000	2900 (1900–4200)

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksen liite 20

Elements Suomi Oy

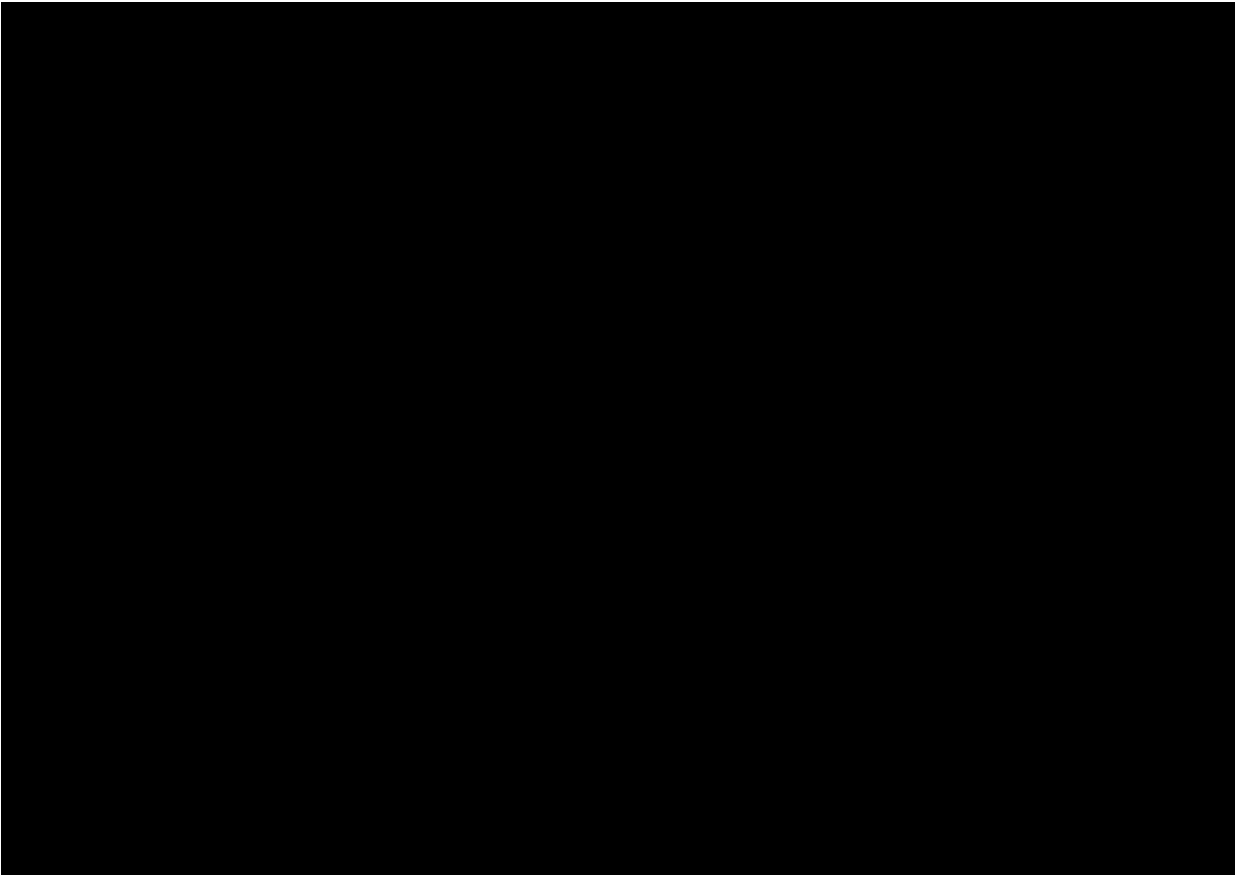
3 Menetelmät

Selvityksen suunnitteluun hyödynnettiin avoimia paikkatietoaineistoja ja karttatarkastelua. Selvitysalueena käytettiin hankealueen rajaa. Pöllöjen reviirejä kartoitettiin kuuntelemalla soidinääniä 3.–4.4. ja 29.–30.4.2024 sopivissa olosuhteissa 30 eri pisteestä. Kuuntelukerroilla pyrittiin kartoittamaan hankealue mahdollisimman kattavasti. Kaikki kuuntelut tehtiin auringonlaskun jälkeen. Kussakin pisteessä kuunneltiin 5–15 minuuttia (Suomen Ympäristökeskus 2024). Pöllöt ovat yöaktiivisia lajeja, joiden soidinkausi keskittyy kevättalveen.

Selvityksessä otetiin myös huomioon pesimälinnustokartoituksessa tehdyt yölliset kierrot alueella, jolloin olisi voitu löytää kerjääviä poikueita. Myös huuhkajan pesäpaikalle tehtiin kaksi erillistä tarkastuskäyntiä, joista toinen pesimälintukartoituksen yhteydessä.

4 Tulokset

Pöllökuunteluissa ei havaittu lainkaan mitään pöllölajeja. Myöskään pesimälintukartoitusten yhteydessä ei havaittu lainkaan kerjääviä pöllöpoikueita. Tiedossa olleella huuhkajareviirillä [REDACTED] 29.-30.4.2024 havaittiin varoiteleva emolintu (ä (=ääntely)). Pesimälintukartoitusten yhteydessä pesäpaikka tarkistettiin 5.6.2024 ja pesintä todettiin epäonnistuneeksi ja pesäpaikka oli tyhjä. Myös paikalla käynyt rengastaja Kai Leppimäki vahvisti saman havainnon suullisesti myöhemmin.

Kuva 1. Hankealueella ja sen välittömässä läheisyydessä havaitut pöllöt ja selvityksessä käydyt kuuntelupisteet. Viirupöllön pesimätiedot ovat peräisin laji.fi paikkatiedoista.

Taulukossa 1 on esitetty havaintojen lukumäärä lajeittain.

Taulukko 1. Havaitut pöllölajit ja lukumäärät

Laji	Tieteellinen nimi	Havaintojen lukumäärä
Huuhkaja	Bubo bubo	1 ä

Huuhkaja (Bubo bubo)

Edellisenä vuonna 2023 kasvillisuuskartoituksissa havaittu huuhkajareviiri [redacted] oli asuttu myös tänä vuonna 2024. Huuhkaja pesii lähes kokomaassa monenlaisissa metsissä, mutta tyypillisesti maahan ja usein kallioisten mäkien rinteisiin. Huuhkajia pesii Suomessa tuoreimman kannanarvion (Hyvärinen ym.) mukaan noin 940 paria. Huuhkaja luokitellaan Suomessa erittäin uhanalaiseksi (EN). Se on myös EU:n lintudirektiivin I-liitteen laji.

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksen liite 20

Elements Suomi Oy

5 Epävarmuustekijät

Eri pöllölajien äänien kuuluvuudessa on suuresti vaihtelua. Esimerkiksi lapinpöllön kumea huhuilu kantaa vain noin 400 metriä, kun taas huuhkajan ääni voi kantaa jopa neljän kilometrin päähän. Tyypillisesti pöllölajien äänet kantavat kuitenkin noin 1000–3000 metriä (taulukko 1). Tiheähkön kuuntelupisteverkoston avulla selvitettiin hankealue kattavasti ilman, että merkittäviä katvealueita olisi jäänyt kuuntelematta.

Pöllöselvitysten epävarmuustekijät aiheutuvat suurista vuosittaisista eroista pesimäreviirien määrissä. Pöllöjen pesintämenestys riippuu pitkälti ravintolanteesta, ja monilla myyriin erikoistuneilla lajeilla heikkoina myyrävuosina ei keväällä löydetä reviirejä juuri lainkaan. Kuunteluolosuhteet vaikuttavat myös reviirien havaittavuuteen, sillä pöllöjen äänen havaitseminen on hankalaa kovalla tuulella, ja esimerkiksi kovalla pakkasella pöllöt eivät ääntele ollenkaan. Tässä selvityksessä kuunteluolosuhteet olivat hyvät.

Selvityshetkellä sääolosuhteet olivat hyvät, mikä ei lisää havaintoihin liittyvää epävarmuutta (taulukko 2).

Taulukko 2 Sääolosuhteet selvitysaikoina. Lähde: Ilmatieteenlaitos 2024

Päivämäärä	Lämpötila alussa	Lämpötila lopussa	Pilvisyys alussa	Pilvisyys lopussa	Tuuli alussa	Tuuli lopussa
3.-4.4.2024	-5°C	-1°C	4/8	4/8	2 m/s NE	4 m/s N
29.-30.4.2024	0°C	6°C	8/8	2/8	1 m/s S	4 m/s SW

6 Johtopäätökset

Tehdyssä selvityksessä ei havaittu muita pöllölajeja kuin huuhkaja. Huuhkaja on pesinyt nyt jo ainakin toista vuotta putkeen [REDACTED] ja paikkalintuna todennäköisesti pesii tulevinakin vuosina. Vuoden 2024 pesintä todettiin epäonnistuneeksi. Pesäpaikka on [REDACTED] ja tähänastisen pesimäkäyttäytymisen perusteella ei häiriinny ihmisen aiheuttamasta häiriöstä alueella. Yleisenä ohjeena turhaa ylimääräistä lajia häiritsevää toimintaa tulee välttää kevään ja alkukesän aikana [REDACTED].

Hankealueen ulkopuolella on havaittu viirupöllö laji.fi tietokantahaun mukaan, mutta on epätodennäköistä, että laji siirtyisi pesimään hankealueelle ottaen huomioon alueen olevan jo voimakkaassa ihmisen käytössä ja metsien varsin nuoren ikärakenteen perusteella. Viirupöllön pesintä riippuu myös vahvasti myyräkantojen kehityksestä alueella.

Selvityksen perusteella arvioidaan, että hankkeesta ei ole merkittävää haittaa alueella esiintyville pöllökannoille.

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksen liite 20

Elements Suomi Oy

Lähteet

Ilmatieteenlaitos 2024. <https://www.ilmatieteenlaitos.fi/>

Suomen Lajitietokeskus 2023: Aineistopyyntö 11/2023. www.laji.fi

Suomen ympäristökeskus 2024. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi -opas

Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus 2019. Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U-M. (toim.) 2019: Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja